

مقدمه

کشت گوجه‌فرنگی یکی از بهترین گزینه‌ها برای باغچه و گلخانه می‌باشد. برای کشت گوجه‌فرنگی‌های سالم، باید بدانید که چگونه می‌توانید بیماری‌های شایع گوجه‌فرنگی را تشخیص دهید. تشخیص زود هنگام بیماری‌های گوجه‌فرنگی، ممکن است به شما اجازه دهد تا زمان کافی برای اقدام جهت حفاظت از باقی مانده‌ی محصول گوجه‌فرنگی خود در اختیار داشته باشید.

بیماری‌های گوجه‌فرنگی در گلخانه

پژمردگی ورتیسلیومی

عامل بیماری: *Verticillium dahliae* و *Verticillium albo-atrum*

گیاهان در گرم‌ترین ساعات روز پژمردگی خفیفی نشان می‌دهند اما شب به حالت اول بر می‌گردند. مقداری کلروز لبه‌ای و بین رگبرگی روی برگچه‌های پایینی ایجاد می‌شود. این برگچه‌ها ممکن است لکه‌های ۷ شکل خاصی را نیز نشان دهند که به شکل بادبزی از لبه برگ‌ها به سمت مرکز باریک می‌شود. اگر ساقه‌های گیاهان آلوده برش طولی داده شوند، تغییر رنگ آوندی به ویژه در اندام‌های پایینی بوته‌ها نمایان می‌شود. آلودگی معمولاً از راه زخم‌های روی ریشه‌ها، از جمله زخم‌های ناشی از عملیات شخم و یا تغذیه نماتدها وارد بافت گیاه، می‌شود. بافت‌های چوبی شده طوقه و ریشه به رنگ قهوه‌ای در می‌آیند؛ خشک شدن برگ‌ها از پایین ساقه به طرف بالای ساقه روی می‌دهد (شکل ۱).

شکل ۱- علائم ناشی از *Verticillium albo-atrum* روی برگ‌های گوجه‌فرنگی

مدیریت

- ۱- ضد عفونی خاک با بخار، ترکیبات تدخینی (متبل بروماید چندان موثر نیست) و یا آفتاب‌دهی
- ۲- استفاده از بذر سالم
- ۳- از بین بردن بقایای گیاهی آلوده و مدیریت صحیح آبیاری
- ۴- استفاده از ارقام مقاوم
- ۵- استفاده از کود حیوانی کاملاً پوسیده
- ۶- سمپاشی با سموم مناسب به محض ظهور علائم بیماری قبل از مرحله باردهی

پوسیدگی قهوه‌ای با چوب پنبه‌ای شدن ریشه

عامل بیماری: *Pyrenochaeta lycopersici*

ریشه‌های گیاهان بالغ دارای علائم مشخصی هستند. ریشه‌های کوچک تغذیه کننده تقریباً به طور کامل دچار پوسیدگی می‌شوند. ریشه‌های کوچک ممکن است لکه‌های صاف و قهوه‌ای رنگی را نشان دهند که نام پوسیدگی قهوه‌ای ریشه از آن گرفته شده است. ریشه‌های پیرتر و بزرگتر دارای لکه‌های کرکی مشخص و پوست خشک و شیاردار می‌باشند. ریشه‌های گیاهان آلوده چوب پنبه‌ای شده، پوست آنها شکاف برمی‌دارد و در نهایت ضخیم، ناصاف و تیره می‌گردند (شکل ۲). بیماری در آب و هوای سرد توسعه بیشتری دارد و احتمالاً در فواصل کوتاه به وسیله شخم و یا سایر عملیات زراعی که خاک را انتقال می‌دهند جابجا می‌شود.

شکل ۲- آثار خسارت *Pyrenochaeta lycopersici* روی ریشه گوجه‌فرنگی

مدیریت

۱- ضد عفونی خاک قبل از کاشت با آفتاب‌دهی

۲- پوشاندن پای بوته‌ها به وسیله خاک

۳- تعدادی از ارقام معرفی شده دارای سطوح متفاوتی از مقاومت هستند و تلاقی‌های انجام شده با لاین‌های تجاری یک مقاومت چندانی را نشان داده است. به عنوان مثال دو رگ کردن گونه‌های حساسی مثل *L. sculentum* با گونه‌های مقاوم *L. hirsutum* منتج به بروز نتایج مقاوم شده است.

۴- استفاده از نشاهای پیوندی در کنترل بیماری مؤثر است.

منبع

قادری، رضا (۱۴۰۰). گلخانه از دیدگاه یک گیاه‌پزشک (چاپ اول). شیراز: انتشارات مرجع علم.

